

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Психотехнології медіації

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Жигалкіна Наталія Віталіївна	+380677620478	lebedeva.com.ua@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

У сучасному суспільстві, що постійно стикається з кризовими ситуаціями, соціальними трансформаціями, військовим конфліктом, зростає потреба в ефективному, ненасильницькому способі вирішення конфліктів. Медіація як альтернативна форма врегулювання суперечок стає все більш затребуваною як у професійному середовищі (освіта, право, соціальна робота, HR, медицина), так і в повсякденному житті.

Метою навчальної дисципліни «Психотехнології медіації» є формування у здобувачів вищої освіти розуміння сутності медіаційної процедури та шляхів врегулювання конфлікту у професійній діяльності.

Таким чином, дисципліна «Психотехнології медіації» не лише надає студентам професійні знання, а й формує ключові життєві навички, необхідні для збереження психоемоційної стабільності, ведення конструктивного діалогу та побудови безпечного комунікаційного простору, що сприяє сталому розвитку суспільства.

Передумови для вивчення дисципліни – знання із таких дисциплін як-от: «Вікова та педагогічна психологія», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психологія особистості», «Диференціальна психологія», «Практична психологія».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психотехнології медіації» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Навчальна дисципліна «Психотехнології медіації» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною:

Знати:

- Основні поняття, принципи та етапи медіації.
- Психологічні механізми виникнення та розвитку конфліктів.
- Теоретичні основи комунікативної та конфліктної психології.
- Психотехнології, які застосовуються у процесі медіації (активне слухання, техніки "Я-повідомлень", робота з емоціями, нейтралізація агресії тощо).
- Етичні засади діяльності медіатора.

- Типи медіаційних моделей (трансформативна, фасилітативна, нарративна тощо).
- Особливості роботи з різними цільовими групами (діти, родини, освітнє середовище, професійні конфлікти).

Уміти:

- Ідентифікувати конфлікти та оцінювати їхню психологічну структуру.
- Застосовувати психотехнології для зниження напруги та налагодження конструктивної комунікації.
- Ефективно використовувати техніки медіації на різних етапах процесу.
- Формулювати нейтральні позиції та моделювати діалог між сторонами.
- Підтримувати безпечний простір та дотримуватися медіаційної етики.
- Аналізувати власну поведінку у конфліктних ситуаціях, розвивати навички саморегуляції та емоційної стійкості.
- Планувати та проводити симуляційні/тренінгові медіаційні сесії.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14/6	28/6	78/108	3/4	6/8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього			
		лекц.	практ	сам. роб.		лекц.	практ	сам. роб.
Тема 1. Поняття, природа та структура конфлікту. Теоретичні засади медіації	10	2	4	4	10	1	-	9
Тема 2. Психологічний портрет медіатора: особистісні якості, етичні норми, професійні ролі	10	2	4	4	10	1	1	9
Тема 3. Психотехнології комунікації в медіації	20	2	4	14	20	1	1	18
Тема 4. Психологічна робота з емоціями в медіації	20	2	4	14	20	1	1	18
Тема 5. Етапи медіаційного процесу: психологічний супровід	20	2	4	14	20	1	1	18

Тема 6. Моделі медіації: психотехнологічний аналіз і практичне застосування	20	2	4	14	20	1	1	18
Тема 7. Психотехнології в освітній, сімейній та трудовій медіації	20	2	4	14	20	-	1	19
Усього годин	120	14	28	78	120	6	6	108
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Психотехнології медіації» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе.
7. Підготовка до підсумкового контролю.
- 8.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття, природа та структура конфлікту. Теоретичні засади медіації Теоретичні завдання: 1. Опрацювати літературу та скласти таблицю з порівнянням різних підходів до визначення поняття <i>конфлікт</i> (соціально-психологічний, когнітивний, інтеракційний, системний тощо). 2. Скласти структурну модель конфлікту, вказавши: - учасників (сторони конфлікту), - предмет,	10	9

	- об'єкт, - мотиви та інтереси, - динаміку розвитку. 3. Написати есе (1–2 сторінки) на тему: «Чому конфлікт не завжди є негативним явищем?» з прикладами з особистого досвіду або суспільного життя. 4. Скласти порівняльну таблицю і вказати, що спільного, а що відмінного <i>Медіація vs. Арбітраж / Суд / Переговори</i> Практичні завдання: 1. Скласти конфліктограму – графічне зображення конфлікту, що включає всі його ключові елементи (учасники, позиції, потреби, цілі, дії, емоції тощо). 2. Проаналізувати власний досвід конфлікту. Запропонувати студенту описати одну ситуацію з життя, де був учасником/спостерігачем конфлікту, та: - проаналізувати, як він виник; - чи вдалося його вирішити; - що зробив би зараз інакше з точки зору теорії медіації.										
2	Тема 2. Психологічний портрет медіатора: особистісні якості, етичні норми, професійні ролі Теоретичні завдання: 1. Підготувати презентацію на тему: «Психологічні якості, необхідні для ефективного медіатора: наукові підходи та практичне бачення». 2. Скласти таблицю: «Особистісні якості медіатора – їх прояв у поведінці», наприклад: <table><tr><th>Якість</th><th>Як проявляється на практиці</th></tr><tr><td>Емпатія</td><td>Уміння слухати, співпереживати без осуду</td></tr><tr><td>Стресостійкість</td><td>Спокійна поведінка в напружених ситуаціях</td></tr><tr><td>Нейтральність</td><td>Уникнення оцінок, рівне ставлення до обох сторін</td></tr></table> 3. Дослідити етичний кодекс медіатора (національний або міжнародний) та відповісти на запитання: - Які основні етичні принципи регулюють поведінку медіатора? - У яких ситуаціях етичні норми можуть суперечити інтересам сторін? 4. Порівняти ролі медіатора, консультанта, фасилітатора й психолога. Скласти таблицю або Venn-діаграму подібностей і відмінностей.	Якість	Як проявляється на практиці	Емпатія	Уміння слухати, співпереживати без осуду	Стресостійкість	Спокійна поведінка в напружених ситуаціях	Нейтральність	Уникнення оцінок, рівне ставлення до обох сторін	12	9
Якість	Як проявляється на практиці										
Емпатія	Уміння слухати, співпереживати без осуду										
Стресостійкість	Спокійна поведінка в напружених ситуаціях										
Нейтральність	Уникнення оцінок, рівне ставлення до обох сторін										

	Практичні завдання: 1. Пройти самодіагностику на визначення рівня розвитку медіаційних якостей (можна використати тест на рівень емпатії, емоційний інтелект, стиль комунікації тощо). Коротко описати результати та зробити самоаналіз – <i>які сильні сторони виявлено? над чим варто працювати?</i> 2. Ситуаційний аналіз (кейси). Розглянути етичні дилеми. Як має поводити себе медіатор? Яке рішення відповідає етичним стандартам? - Одна зі сторін просить розкрити інформацію іншій. - Медіатор має власну думку щодо конфлікту. - Сторона починає емоційно тиснути. 3. Створити міні-проект «<i>Мій план розвитку як майбутнього медіатора</i>». На основі теоретичного матеріалу та самооцінки скласти план особистого вдосконалення (які навички розвивати, які тренінги пройти).		
3	Тема 3. Психотехнології комунікації в медіації Теоретичні завдання: 1. Підготувати міні-конспект за темами: - Стратегії комунікації в конфліктних ситуаціях. - Психологічні бар'єри спілкування та способи їх подолання. - Техніки активного слухання як основа ефективної медіації. 2. Пояснити відмінності між такими поняттями: - Активне слухання та пасивне слухання - Відкрите питання та закрите питання - Позиція та інтерес Практичні завдання: 1. Створити скрипт медіаційної бесіди з використанням психотехнологій: - Вступне привітання. - Збір позицій сторін. - Використання відкритих питань, технік рефлексії та резюмування. 2. Аналіз відео. Переглянути фрагмент медіаційної або психологічної бесіди та проаналізувати: - Які техніки комунікації застосовано? - Що вдалося? Що можна було покращити? 3. Скласти чек-лист комунікативних технік для медіатора. Наприклад: - Не перебивати. - Ставити відкриті питання. - Перефразовувати конфліктну репліку. - Називати почуття без осуду.	12	18

4	Тема 4. Психологічна робота з емоціями в медіації Теоретичні завдання: - Опрацювати джерела з емоційного інтелекту та скласти короткий конспект на тему: <i>«Роль емоцій у міжособистісному конфлікті та шляхи їхнього врегулювання в медіації»</i>. - Вивчити принципи роботи з емоціями за моделлю ЕІ Д. Гоулмана або П. Саловея та Д. Майєра і підготувати короткий порівняльний огляд. - Скласти таблицю основних емоцій, які найчастіше виникають у процесі конфлікту, вказавши: - можливі причини їхнього виникнення, - поведінкові прояви, - техніки для роботи з ними. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Емоція</th><th>Причина виникнення</th><th>Поведінка</th><th>Психотехніка для медіатора</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Гнів</td><td>Порушення меж</td><td>Агресія, напруга</td><td>Зниження напруги, рефреймінг</td></tr> <tr> <td>Страх</td><td>Невизначеність, тиск</td><td>Закритість, тривога</td><td>Підтримка, створення безпечного поля</td></tr> <tr> <td>Образа</td><td>Несправедливість</td><td>Відстороненість</td><td>Визнання почуттів, емпатія</td></tr> </tbody> </table> - Підготувати коротке есе (1–2 сторінки) на тему: <i>«Як емоційна нейтральність медіатора впливає на перебіг медіації»</i>. Практичні завдання: - Провести емоційний щоденник (3 дні): - Фіксувати власні емоції в різних ситуаціях. - Визначати, які тригери їх викликали. - Вказати, як вдалося (або не вдалося) з ними впоратись. - Створити міні-гайд «Техніки стабілізації емоцій у медіації». Наприклад: дихальні вправи; техніка «тут і тепер»; заземлення; пауза мовчання; емпатичне відображення - Підготувати презентацію на тему: <i>«Емоції в конфлікті: вороги чи союзники?»</i>	Емоція	Причина виникнення	Поведінка	Психотехніка для медіатора	Гнів	Порушення меж	Агресія, напруга	Зниження напруги, рефреймінг	Страх	Невизначеність, тиск	Закритість, тривога	Підтримка, створення безпечного поля	Образа	Несправедливість	Відстороненість	Визнання почуттів, емпатія	12	18
Емоція	Причина виникнення	Поведінка	Психотехніка для медіатора																
Гнів	Порушення меж	Агресія, напруга	Зниження напруги, рефреймінг																
Страх	Невизначеність, тиск	Закритість, тривога	Підтримка, створення безпечного поля																
Образа	Несправедливість	Відстороненість	Визнання почуттів, емпатія																
5	Тема 5. Етапи медіаційного процесу: психологічний супровід Теоретичні завдання: - Опрацювати джерела та скласти структурну схему основних етапів медіації з коротким описом кожного: - Підготовка до медіації - Вступне слово - Виявлення позицій та інтересів - Генерація варіантів - Досягнення угоди	10	18																

	Завершення та пост-супровід 2. Написати коротке есе (1-1,5 сторінки) на тему: «Які психологічні навички медіатор застосовує на кожному з етапів процесу?» 3. Підготувати порівняльну таблицю: Етап ↔ Психологічні завдання медіатора ↔ Можливі труднощі ↔ Інструменти подолання <table> <tr> <th>Етап</th><th>Психозавдання</th><th>Труднощі</th><th>Інструменти/техніки</th></tr> <tr> <td>Вступ</td><td>Створення довіри</td><td>Недовіра, опір</td><td>Активне слухання, нейтральність</td></tr> <tr> <td>Виявлення інтересів</td><td>Відокремлення інтересів від позицій</td><td>Агресія, емоції</td><td>Перефразування, емпатія</td></tr> <tr> <td>Генерація рішень</td><td>Стимулювання креативності</td><td>Блокування ідей</td><td>Брейнстормінг, фасилітація</td></tr> </table> Практичні завдання: - Скласти власний план проведення медіації. Вигадати або взяти реальний приклад конфлікту (побутовий, шкільний, сімейний тощо) і прописати: - як би проходила медіація поетапно; - які психологічні прийоми і техніки використовувалися б; - можливі ризики і шляхи їх уникнення. - Вправи на рефлексію: - Визначити, на якому з етапів медіації студент почувався б найвпевненіше, а на якому – найменше. - Сформулювати план особистого вдосконалення для покращення навичок супроводу кожного етапу. - Створити інфографіку або міні-гайд: «Етапи медіації з підказками для психологічної підтримки сторін».	Етап	Психозавдання	Труднощі	Інструменти/техніки	Вступ	Створення довіри	Недовіра, опір	Активне слухання, нейтральність	Виявлення інтересів	Відокремлення інтересів від позицій	Агресія, емоції	Перефразування, емпатія	Генерація рішень	Стимулювання креативності	Блокування ідей	Брейнстормінг, фасилітація		
Етап	Психозавдання	Труднощі	Інструменти/техніки																
Вступ	Створення довіри	Недовіра, опір	Активне слухання, нейтральність																
Виявлення інтересів	Відокремлення інтересів від позицій	Агресія, емоції	Перефразування, емпатія																
Генерація рішень	Стимулювання креативності	Блокування ідей	Брейнстормінг, фасилітація																
6	Тема 6. Моделі медіації: психотехнологічний аналіз і практичне застосування Теоретичні завдання: - Підготувати порівняльну таблицю основних моделей медіації: фасилітативна; трансформативна; нарративна; евалюативна. У таблиці зазначити: - основну мету кожної моделі; - роль медіатора; - психологічні техніки, характерні для моделі. <table> <tr> <th>Модель</th><th>Мета</th><th>Роль медіатора</th><th>Психотехніки</th></tr> <tr> <td>Фасилітативна</td><td>Сприяння діалогу</td><td>Посередник, фасилітатор</td><td>Активне слухання, рефреймінг</td></tr> </table>	Модель	Мета	Роль медіатора	Психотехніки	Фасилітативна	Сприяння діалогу	Посередник, фасилітатор	Активне слухання, рефреймінг	10	18								
Модель	Мета	Роль медіатора	Психотехніки																
Фасилітативна	Сприяння діалогу	Посередник, фасилітатор	Активне слухання, рефреймінг																

	Трансформативна	Зміна ставлення сторін	Супровідник особистісного зростання	Підсилення емпатії, рефлексія																		
	Нарративна	Переписування конфліктної історії	Співавтор діалогу	Деконструкція, переозначення																		
	2. Написати аналітичний огляд (до 2 сторінок): «Яку модель медіації доцільніше застосувати в освітньому/сімейному/трудоному конфлікті і чому?» 3. Опрацювати наукову статтю (на вибір) про одну з моделей медіації та зробити її короткий зміст із психологічним аналізом застосовуваних технік. Практичні завдання: 1. Рефлексивне завдання. Студент обирає одну з моделей і відповідає: Які особисті якості важливо мати медіатору, щоб ефективно її реалізувати? Наскільки мені близька ця модель? Чи є у мене досвід (реальний або гіпотетичний), де я міг би її застосувати? 2. Творче завдання – інтерв'ю з уявним медіатором. Студент уявляє, що бере інтерв'ю у фахівця, який працює за однією з моделей, і формулює 5–7 запитань + відповіді.																					
7	Тема 7. Психотехнології в освітній, сімейній та трудовій медіації Теоретичні завдання: 1. Підготувати порівняльну таблицю: <table><tr><td>Тип медіації</td><td>Основні конфлікти</td><td>Особливості сторін</td><td>Психотехнології</td></tr><tr><td>Освітня</td><td>Булінг, непорозуміння між учнями, учителем і батьками</td><td>Нерівність статусів, емоційність</td><td>Психологічна підтримка, фасилітація, техніка «Я-повідомлень»</td></tr><tr><td>Сімейна</td><td>Поділ майна, виховання дітей, емоційні образи</td><td>Високий рівень емоцій</td><td>Емпатія, визнання почуттів, переформулювання</td></tr><tr><td>Трудова</td><td>Конфлікти у колективі, з керівництвом</td><td>Формальні рамки, ризик втрати роботи</td><td>Конструктивне зворотне зв'язування, брейнстормінг, нейтралізація напруги</td></tr></table> 2. Написати коротке аналітичне есе (1,5–2 стор.): «Які психотехнології найбільш ефективні у роботі з конфліктами в освітньому середовищі і чому?» 3. Здійснити огляд літератури про практику сімейної або трудової медіації в Україні або за кордоном: Які психотехнології виділяються як ключові? Які методи/моделі найчастіше використовуються?				Тип медіації	Основні конфлікти	Особливості сторін	Психотехнології	Освітня	Булінг, непорозуміння між учнями, учителем і батьками	Нерівність статусів, емоційність	Психологічна підтримка, фасилітація, техніка «Я-повідомлень»	Сімейна	Поділ майна, виховання дітей, емоційні образи	Високий рівень емоцій	Емпатія, визнання почуттів, переформулювання	Трудова	Конфлікти у колективі, з керівництвом	Формальні рамки, ризик втрати роботи	Конструктивне зворотне зв'язування, брейнстормінг, нейтралізація напруги	12	19
Тип медіації	Основні конфлікти	Особливості сторін	Психотехнології																			
Освітня	Булінг, непорозуміння між учнями, учителем і батьками	Нерівність статусів, емоційність	Психологічна підтримка, фасилітація, техніка «Я-повідомлень»																			
Сімейна	Поділ майна, виховання дітей, емоційні образи	Високий рівень емоцій	Емпатія, визнання почуттів, переформулювання																			
Трудова	Конфлікти у колективі, з керівництвом	Формальні рамки, ризик втрати роботи	Конструктивне зворотне зв'язування, брейнстормінг, нейтралізація напруги																			

	Практичні завдання: 1. Кейс-аналіз (3 ситуації на вибір). Завдання: ідентифікувати тип медіації; запропонувати алгоритм дій медіатора; обґрунтувати вибір психотехнік. - Конфлікт у школі між учнем і вчителем. - Сімейна суперечка через різні погляди на виховання дитини. - Конфлікт між підлеглим і керівником. 2. Написати короткий сценарій (5-7 реплік на сторону) для медіації в одній із трьох сфер з використанням: - техніки активного слухання, - прийомів емоційного зниження напруги, - нейтралізації конфліктної риторики. 3. Рефлексивне завдання: - В якій сфері студенту було б найцікавіше працювати медіатором? - Які риси особистості допомагають / заважають у цій сфері? - Що потрібно розвивати, щоб бути ефективним у цій ролі?		
	Усього	78	108

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для екзамену	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, екзамен(залік)
--	--

Питання до заліку:

1. Дайте визначення поняття «конфлікт» у психології.
2. Які етапи розвитку конфлікту виділяють у психологічній літературі?
3. Що таке медіація та в чому її відмінність від суду чи арбітражу?
4. Назвіть основні принципи медіації.
5. Опишіть структуру конфлікту (об'єкт, предмет, мотиви, сторони тощо).
6. Які особистісні якості є важливими для медіатора?
7. Що означає «нейтральність» медіатора? Як її зберегти на практиці?
8. Які психологічні бар'єри можуть виникати в комунікації під час медіації?
9. Назвіть основні етапи медіаційного процесу.
10. Які психотехнології доцільно застосовувати на етапі встановлення контакту?
11. Що таке активне слухання? Наведіть приклади.
12. В чому полягає техніка «Я-повідомлень» і чому вона важлива?
13. Назвіть основні емоції, які часто супроводжують конфлікт.
14. Які техніки роботи з гнівом у конфлікті може застосовувати медіатор?
15. У чому суть техніки рефреймінгу? Як вона допомагає в медіації?
16. Назвіть та коротко охарактеризуйте фасилітативну модель медіації.
17. Які особливості трансформативної моделі медіації?
18. Що таке нарративна медіація? Які психотехнології в ній використовуються?
19. У чому полягає психотехнологічна підтримка сторін під час медіації?
20. Назвіть етичні норми, яких має дотримуватися медіатор.
21. Які психотехніки доцільно застосовувати в освітній медіації?
22. У чому специфіка сімейної медіації з точки зору психологічного супроводу?
23. Які особливості трудової медіації як виду медіаційної практики?
24. Які труднощі можуть виникати під час виявлення інтересів сторін?
25. Як медіатор може знижувати напругу в процесі переговорів?
26. Які етапи психоемоційного супроводу сторін передбачає процес медіації?
27. Чим відрізняється позиція сторони від її інтересів у конфлікті?
28. Як медіатор може стимулювати сторони до спільного пошуку рішень?
29. Наведіть приклад ситуації, де ефективною була б трансформативна модель медіації.
30. Які методи саморефлексії та саморегуляції повинен використовувати медіатор у власній роботі?

**8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У
МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**
(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

ЗАЛІК

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- вивчення, для переведення зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведення балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

(для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» Е - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Воронкова В. Г. Етика ділового спілкування: навч.посібник. Львів: Магнолія 2019. 312 с.
2. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
3. Лебон Г. Психологія людських спільнот: переклад Я. Мишанич. К.: Андронум, 2021. 224 с.
4. Практика медіації : словник-довідник / уклад. : С.О.Гарькавець, Л.П.Волченко. Лисичанськ : ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
5. Рахліс В.Л., Павленко О.О. Переговори і медіація: навч. посіб., видання 2-ге перероблене: Херсон, Олді Плюс, 2021. 344 с.
6. Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. Чернівці, 2019. 100 с.

Додаткова:

1. Гаро Г. О. Мирне вирішення сімейних спорів. Х.: Фактор, 2019. 80 с.
2. Казанжи М.Й. Особистісні предиктори фасилітації-інгібіції. Теорія і практика сучасної психології. 2020. № 1. С. 36-40.
3. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник.Львів , «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
4. Росс Дж. Переговори у стилі Трампа. Ефективні стратегії і прийоми майстерного ведення бізнес-переговорів / пер. з англ. З. Лобач. Київ: КМ-БУКС, 2019. 240 с.
5. Фішер Р., Юрі В., Петтон Б. Перемовини без ураження. Гарвардський метод. Видавництво [Сварог](#), 2023. 244 с.
6. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>